

Skýrsla stjórnarformanns 2019

STÖRF STJÓRNAR

Frá aðalfundi SAM 6. mars 2019 hefur stjórn SAM haldið fimm bókaða fundi. Á fundum stjórnar var reglulega fjallað um framleiðslu, sölu og birgðir mjólkurvara og rekstur SAM. Einnig fjallaði stjórn SAM um og gerði tillögu að greiðslumarki fyrir verðlagsárið 2020.

Önnur mál sem stjórn SAM hefur meðal annars fjallað um frá síðasta aðalfundi eru: Mjólkuruppgjör vegna 2019, samningur Íslands og Evrópusambandsins um aukna tollkvóta fyrir osta, möguleg viðbrögð vegna misvægis í sölu á fitu- og próteingrunni, stuðlar til útreiknings á hráefnisþörf mjólkurafurða, starf samráðshóps um endurskoðun búvörusamninga og spámódel til að áætla mjólkurframleiðslu.

Frá síðasta aðalfundi hefur stjórn SAM tilnefnt eða skipað fulltrúa í:

Verðlagsnefnd mjólkuriðnaðarins: Tilnefnd voru Jóhanna Hreinsdóttir og Pálmi Vilhjálmsson; en til vara Þórunn Andrésdóttir og Ásvaldur Þormóðsson.

Samráðsnefnd SAM og Bændasamtaka Íslands: Tilnefnd var stjórn SAM; Jóhanna Hreinsdóttir, Herdís Magna Gunnarsdóttir, Ágúst Guðjónsson og Árni Sigurðsson.

Fagráð nautgripærættarinnar; stuðningsfulltrúi er tilnefndur Björn S. Gunnarsson.

Fræðslunefnd mjólkuriðnaðarins: Skipaðir voru Jóhanna Hreinsdóttir, Margrét Gísladóttir framkvæmdastjóri LK og Björn S. Gunnarsson.

SAMRÁÐSHÓPUR UN ENDURSKOÐUN BÚVÖRUSAMNINGA.

Stjórnarformaður SAM hefur setið í Samráðshóp um endurskoðun búvörusamninga fyrir hönd SAM og LS (Landssamtök sláturleyfishafa). Vinna hófst við endurskoðun búvörusamninga í apríl 2018 og hefur hópurinn haldið yfir 40 fundi. Vinnu er lokið við endurskoðun á Samningi um starfsskilyrði sauðfjárrættar, nautgripærættar og um starfsskilyrði framleiðenda garðyrkjuafurða. Yfirferð nefndarinnar um endurskoðun á samningi um almenn starfsskilyrði landbúnaðar er einnig lokið og skilabréf nefndarinnar var afhent ráðherra 25. febrúar. Þar með er vinnu hópsins lokið. Í Samráðshópnum sátu fulltrúar tilnefndir af sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, Neytendasamtökunum, Bændasamtökum Íslands, Samtökum atvinnulífsins og Umhverfis- og auðlindaráðuneytinu, auk sameiginlegs fulltrúa SAM og Landssamtaka sláturleyfishafa. Samráðshópurinn skilaði skýrslum og tillögum um breytingar á öllum búvörusamningum til ráðherra. Allar niðurstöður nefndarinnar voru samþykktar samhljóða í nefndinni.

ÍSLENSKUR LANDBÚNAÐUR 2040 – SVIÐSMYNDIR UM MÖGULEGA FRAMTÍÐ LANDBÚNAÐAR Á ÍSLANDI

Samhliða vinnu við endurskoðun búvörusamninga hefur stjórnarformaður SAM setið í stýrihópi um sviðsmyndagreiningu á framtíð landbúnaðar á Íslandi. Verkefnið er unnið fyrir Atvinnuvega- og nýsköpunaráðuneytið og er stýrt af ráðgjöfum KPMG. Niðurstaða verkefnisins var skýrsla um mögulegar sviðsmyndir sem skilað var til ráðherra um miðjan febrúar.

FRAMLEIÐSLA OG SALA MJÓLKURVARA 2019

Mjólkurframleiðsla minnkaði á árinu 2019 og var 151,8 milljónir lítra hjá aðildarfélögum SAM en árið 2018 var framleiðslan 152,4 milljónir lítra.

Meðalinnvigtun frá hverjum framleiðanda 2019 var 275.569 lítrar og jókst um 5.819 lítra á árinu, eða 2,2%. Mjólkurframleiðendur í árslok voru 551 og hafði fækkað um 14 á árinu, eða 2,5%. Síðustu tíu ár hefur mjólkurframleiðendum fækkað að jafnaði um 2,3% á ári.

Greiðslumark verðlagsársins 2019 var 145 milljónir lítra. Hjá aðildarfélögum SAM var tekið á móti 151.838.668 lítrum og mjólk umfram greiðslumark var 6.864.652 lítrar. SAM gerði tillögu til Búnaðarstofu Matvælastofnunar um að greiðslumark ársins 2020 yrði 145,5 milljónir lítra. Niðurstaða í Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu var að Greiðslumark ársins 2020 skyldi vera óbreytt frá fyrra ári, 145 millj. lítra.

Sala mjólkurvara árið 2019 á fitugrunni jókst um 1,5% milli ára og var 146,9 milljónir lítra. Söluaukning á fitugrunni síðustu fimm árin þar á undan var að jafnaði 2,7% á ári. Dregið hefur úr söluaukningu á fitugrunni en frá 2013 til 2016 var árleg söluaukning á bilinu 3,0-5,8%.

Á próteingrunni var sala 126,2 milljónir lítra og minnkaði um 3,2 milljónir lítra eða 2,5%, á milli ára. Munur á sölu á fitu- og próteingrunni jókst um 5,4 millj. lítra á milli ára og var 20,7 millj. lítra árið 2019. Þessi munur samsvarar um 1.700 tonnum af undanrennudufti á hverju ári.

Innflutningur mjólkurafurða jókst um tæp 65 tonn á milli ára. Aukningin var einkum í ostum en innflutningur viðbits jókst um tvö tonn. Á móti minnkaði innflutningur af ferskum mjólkurvörum um 30 tonn og innflutningur dufts minnkaði um 2 tonn. Innflutningur árið 2019 samsvarar um 6,2 milljón lítrum af mjólk á próteingrunni og um 4,7 milljón lítrum á fitugrunni.

Útflutningur mjólkurafurða minnkaði um 675 tonn frá árinu 2018. Útflutningur á dufti, skyri og ferskum mjólkurvörum minnkaði um 1.444 tonn, en útflutningur á smjöri og osti jókst um samtals 768 tonn.

VERKEFNI SAM

SAM safnar og vinnur tölur um framleiðslu, sölu og birgðir mjólkurafurða á Íslandi. Upplýsingarnar skila tölfraedi sem nýtt er til að fylgjast með innanlandsmarkaði mjólkurafurða, auk þess sem upplýsingar eru veittar til aðildarféлага, Hagstofu Íslands, tölfraeðistofnunar Evrópusambandsins (Eurostat), IFCN Dairy Research Center og alþjóðlegu mjólkursamtakanna IDF (International Dairy Federation). Skýrslurnar eru einnig grunnur að útreikningi á mánaðarlegum verðtilfærslum milli aðildarféлага SAM.

Auk umsýslu eigin bókhalds annast SAM bókhald fyrir Verðtilfærslusjóð SAM og birtir ársreikning sjóðsins í ársskýrslu SAM. Frá árslokum 2008 hefur starfsmaður SAM einnig annast útreikning launa fyrir Mjólkursamsöluna, ásamt öðrum verkefnum vegna starfsmannahalds Mjólkursamsölnnar.

SAM hóf þátttöku í íslenska Landbúnaðarklasanum árið 2019, en fyrir er SAM aðili að Samtökum mjólkur- og kjötvinnslufyrirtækja og tengiliður íslensks mjólkuriðnaðar við eftirtalin erlend samtök:

1. International Dairy Federation – IDF (alþjóðleg samtök mjólkurframleiðenda og vinnslufyrirtækja).
2. IFCN Dairy Research Center (samtökin rannsaka rekstur kúabúa um allan heim).
3. Global Dairy Platform (alþjóðleg samtök vinnslu- og markaðsfyrirtækja í mjólkurmarkaði).
4. Nordiske meieriorganisasjoners samarbeidsutvalg for mjølkkevalitetsarbeid – NMSM (norrænt samstarf um mjólkureftirlit og mjólkurgæði).

Markmið SAM með þátttöku í erlendu samstarfi er að safna og miðla upplýsingum sem gagnast íslenskum mjólkurframleiðendum og mjólkuriðnaði.

Febrúar 2020

Jóhanna Hreinsdóttir, stjórnarformaður